

Norges vassdrags- og energidirektorat
v/Konsesjonsavdelingen
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Norge

Deres referanse
202320330

Vår referanse

Bjørn Honningsvåg

Deres dato

Vår dato
15.06.2026

Direkte telefon
93488612

Røldal-Suldal kraftverk - justert utbyggingsløsning for opprusting og utvidelse (OU)

RSK DA er konsesjonær etter vassdragslovgivningen for Røldal–Suldal kraftverk. På vegne av RSK DA oversender Lyse Kraft DA med dette en justert utbyggingsløsning for opprusting og utvidelse (OU) av kraftverkene i Røldal–Suldal.

Den justerte utbyggingsløsningen som nå presenteres bygger på konsesjonssøknaden som ble sendt til NVE i desember 2023, deres referanse 202320330 og søknad om mindre justeringer av tekniske planer i kapittel 3 i brev av 15. august 2025. Justeringene er et resultat av videre teknisk og miljømessig modning etter offentlig høring, befarings- og dialog med berørte myndigheter, herunder aktuelle fagmyndigheter.

Vi vil i det følgende kort redegjøre for bakgrunnen for justeringene og orientere om hovedendringene i utbyggingsløsningen. Vedlagt dette brevet følger også oppdatert dokumentasjon som grunnlag for NVEs videre behandling av saken.

Bakgrunn for justert utbyggingsløsning

Etter innsendelse av konsesjonssøknaden i 2023 har det fremkommet ny kunnskap og nye avklaringer som har gjort det hensiktsmessig å videreutvikle utbyggingsløsningen. Dette gjelder særlig:

- Oppdatert kunnskapsgrunnlag om villreinens bruk av området, spesielt knyttet til vinterbruk og isforhold.
- Videre teknisk modning av både kraftverks- og nettløsninger.

Målet har vært å finne en løsning som i større grad ivaretar hensynet til villrein, miljø og samfunn, samtidig som samfunnsnytt og prosjektets realiserbarhet opprettholdes. Det er lagt vekt på å foreslå målrettede og funksjonsbaserte tiltak for Holmavatn, fremfor mer generelle og lite treffsikre restriksjoner.

Hovedtrekk i justert utbyggingsløsning

De foreslåtte justeringene kan oppsummeres slik:

Vestre vassdrag

Novle 2 pumpekraftverk tas ut av utbyggingsløsningen. Det vil si at det ikke lenger søkes om et nytt pumpekraftverk mellom Votna og Valldalsmagasinet. I stedet økes slukeevne og installert effekt i Røldal 2 kraftverk. I sum gir dette en økning av installert effekt i vestre vassdrag, samtidig som:

- Samlet anleggsomfang blir mindre og deponivolum reduseres med ca. 500 000 m³.
- Inngrep ved Liamyrene/Novle og i Valldalen bortfaller.
- Ingen endring i slukeevne inn eller ut av Valldalsmagasinet
- Ingen pumping fra Valldalsmagasinet til Votna

Østre vassdrag

Hovedtrekkene i den omsøkte løsningen videreføres, herunder Kvanndal 2, Suldal 2B og Nordmork kraftverk. Dagens regulering av Isvatnet opprettholdes. Samtidig foreslås det et funksjonsbasert manøvreringsregime for Holmavatnet, med restriksjoner på pumping i nærmere definert periode vinterstid.

Masser og deponier

Deponiet ved Kvanndalsfoss reduseres vesentlig i volum sammenlignet med omsøkt løsning. Deponi Håmo flyttes og justeres som følge av Statnetts planlagte transformatorstasjon, som i de oppdaterte vurderingene inngår som del av nullalternativet. Det betyr at Statnett vil etablere transformatorstasjonen uavhengig av OU.

I enkelte områder, særlig ved Håmo/Roaldkvam og i tilknytning til planlagt ny veitunnel ved Stegabekken, kan det bli behov for mindre justeringer av endelig deponiløsning. Bakgrunnen er at det i disse områdene kan være hensiktsmessig å benytte tunnelmasser til utbedring av dyrka mark og kulturbeiter, eller til utvidelse av etablert massedeponi. Eventuelle slike løsninger forutsettes avklart i detaljplan for landskap og miljø (DML-plan), som vil bli oversendt NVEs miljøtilsyn for behandling i god tid før anleggsstart. Tiltak forutsettes gjennomført i samråd med berørte grunneiere.

Nettløsning

Nettløsning er justert basert på Statnetts utvikling i henhold til konseptvalgutredning (KVU) for området. For mer utfyllende informasjon viser vi til vedlegg 1 og vedlegg 3.

Særlig om hensynet til villrein

Hensynet til villrein har vært et sentralt premiss i arbeidet med den justerte utbyggingsløsningen. Supplerende utredninger og dialog med relevante forvaltningsmyndigheter har vist at villreinens bruk av området i hovedsak er knyttet til vinterbruk og -trekk, samt behovet for stabilt isdekke, særlig på Holmavatnet.

På denne bakgrunn er utbyggingsløsningen justert gjennom målrettede grep som samlet vurderes å ha god miljøeffekt og stå i et rimelig forhold til prosjektets samfunnsnytte.

Tiltak Østre vassdrag

For østre vassdrag viser oppdatert kunnskapsgrunnlag samt dialogen med Statsforvalteren i Rogaland og verneområdeforvaltningen i SVR at hensynet til vintertrekk over Holmavatnet bør tillegges særlig vekt. Isvatn vurderes i det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget å ha begrenset betydning for villreinen sin arealbruk, samtidig som reguleringen har vesentlig produksjonsmessig verdi. Lyse Kraft foreslår derfor å videreføre dagens regulering av Isvatn og i stedet fastsette funksjonsbaserte vilkår for manøvreringen av Holmavatn vinterstid.

Formålet med slike vilkår bør være å legge til rette for islegging når klimatiske forhold tilsier dette, og å sikre at manøvreringen i perioden etter at stabilt isdekke er etablert skjer med særlig hensyn til villreinsens bruk av området. Etter Lyse Krafts vurdering vil en slik tilnærming – med målrettede og etterprøvbare tiltak – være bedre egnet enn generelle og absolutte restriksjoner.

Det kan etter Lyse Krafts vurdering være aktuelt å fastsette vilkår bygget på følgende hovedelementer:

- Ingen pumping til Holmavatnet i perioder der de naturgitte forholdene ligger til rette for islegging. Vurderingen bør bygge på temperatur, vind, hydrologiske observasjoner og tilgjengelige prognoser.
- Etter at stabilt isdekke er etablert, kan pumping tillates innenfor nærmere fastsatte rammer. Det bør da ikke forekomme mer pumping enn produksjon samlet over en kalenderuke. Pumpet volum per døgn bør i tillegg begrenses, slik at pumpingen maksimalt tilsvarer en vannstandsøkning i Holmavatnet på 10 cm per døgn ved gjeldende fyllingsgrad.
- Vurderinger knyttet til innfrysing, islegging og oppfølging av manøvreringen bør dokumenteres og kunne oversendes vassdragsmyndigheten ved behov.

Det pågår omfattende kunnskapsoppdatering på dette feltet, blant annet gjennom forskningsprosjektet EnviPump. Endelig utforming av vilkår for Kvanndal 2 pumpekraftverk må sees i lys av dette.

Tiltak Vestre vassdrag

Mulige ytterligere avbøtende tiltak i vestre vassdrag, herunder knyttet til Votna, er også vurdert. Lyse Kraft legger til grunn at slike tiltak per i dag vil ha begrenset effekt for villrein, sett i lys av at dominerende barriere- og forstyrrelsesfaktorer i området fortsatt er til stede, med dagens trasé for E134, tilhørende ferdsel og øvrig menneskelig aktivitet, samt manglende forvaltningsmessige avklaringer knyttet til skrantesyke (CWD). Den justerte utbyggingsløsningen innebærer likevel forbedringer for miljø og samfunn sammenlignet med omsøkt løsning, blant annet ved at Novle 2 tas ut av planene. Dette reduserer anleggsomfang og usikkerhet knyttet til blant annet vannstandsendringer og isforhold i Valldalen.

Eventuelle ytterligere avbøtende tiltak i vestre vassdrag, som foreslått av Naturrestaurering, bør etter Lyse Krafts vurdering avvente inntil rammebetingelsene som nevnt over er endret, slik at det er etablert bedre forutsetninger for funksjonelle trekk. Nærmere premisser for når og hvordan dette skal tas opp til ny vurdering kan eventuelt fastsettes som en del av konsesjonen.

Virkninger for miljø og samfunn

Det er gjennomført tilleggsvurderinger av konsekvenser for miljø og samfunn knyttet til de foreslåtte justeringene. Disse viser at:

- De samlede konsekvensene for miljø og samfunn for vestre og østre vassdrag er uendret i forhold til den omsøkte løsningen fra 2023.
- Enkelte deltema, særlig knyttet til friluftsliv og landskap i vestre vassdrag, får noe reduserte konsekvenser som følge av bortfall av Novle 2.
- Endringer i østre vassdrag medfører enkelte justeringer i konsekvensvurderinger for delområder, blant annet knyttet til Isvatnet og deponi Håmo, men uten endring i samlet konsekvensgrad for vassdraget.
- Estimert eiendomsskatt under anleggsperioden til Ullensvang og Suldal øker betydelig, med en estimert økning på om lag 40 mill kr. i forhold til omsøkt. Dette skyldes blant annet økt utbyggingskost og forlenget anleggsperiode sammenlignet med forutsetningene i konsesjonssøknaden.

Øvrige fagtema vurderes ikke å bli vesentlig berørt av justeringene.

Forholdet til pågående vilkårsrevisjon

For Isvatn ble det i revisjonsdokumentet lagt til grunn at en ved å se revisjon og OU i sammenheng ville avvikle den aktive reguleringen av Isvatnet, og la dette renne mer «naturlig» til Sandvatn. I den justerte utbyggingsløsningen opprettholdes dagens regulering av Isvatnet, og den tidligere koblingen mellom revisjon og OU på dette punktet faller derfor bort. Det vises ellers til revisjonsdokumentet og vurderingene der.

Om prosjektets realiserbarhet

For at prosjektet skal kunne gjennomføres er det avgjørende med forutsigbarhet knyttet til sentrale rammevilkår, magasinmanøvrering og drift. Det er viktig for kraftverkens samfunnsnytte og prosjektets realiserbarhet at eksisterende tappekrav til Suldalsvatnet og oppfyllingskrav i Røldalsvatn bevarer eksisterende fleksibilitet og tilpasning til naturlig tilsig. For Kvanndal 2 er det særlig viktig at det legges til grunn en økt regulering med 5 meter senkning i Holmavatn, samt at det ikke legges begrensninger på kraftproduksjon gjennom vinteren. Restriksjoner knyttet til pumping til Holmavatn i avgrensede vinterperioder vurderes derimot å ha akseptable driftskonsekvenser, forutsatt at disse utformes målrettet og funksjonsbasert. For Røldal 2 er det avgjørende å kunne produsere og pumpe gjennom vinteren.

Videre behandling

Lyse Kraft vurderer at den justerte utbyggingsløsningen samlet sett:

- Gir bedre ivaretagelse av hensynet til villrein.
- Reduserer prosjektets samlede inngrepsomfang.
- Økt installert effekt og produksjon, som styrker prosjektets samfunnsnytte og mulighet for realisering.

Det bes om at NVE legger den justerte utbyggingsløsningen og vedlagte dokumentasjon til grunn for den videre behandlingen av konsesjonssaken.

Dersom NVE har behov for ytterligere avklaringer eller ønsker et møte for gjennomgang av de foreslåtte justeringene, bistår vi gjerne.

Vennlig hilsen
Lyse Kraft DA

Bjørn Honningsvåg
Adm.direktør

Vedlegg

1. Justering av tekniske planer og søknader for opprusting og utvidelse av Røldal Suldal kraftverk
2. Tilleggsvurderinger miljø og samfunn II, Norconsult
3. Nettløsning – tidslinje og forhold til Statnett (unntatt offentlighet grunnet kraftsensitiv informasjon)